

Werk- en Steungroep Kleuteronderwijs (WSK)

Een kleuter is geen schoolkind

www.wsk-kleuteronderwijs.nl

Aan alle leden en volgers van de WSK

Betreft: het gesprek van de WSK met het ministerie van OCW over de pabodifferentiatie 'Jong Kind'- 'Ouder Kind' en kleutertoetsen & observatiesystemen

7 december 2020

Beste allemaal,

Op maandag 23 november jongstleden hebben vier kerngroepleden een internet conferentie gehad met zes ambtenaren van het ministerie van OCW.

We zijn het gesprek ingegaan vanuit een passage uit het recent verschenen boek van Betsy van der Grift met de alleszeggende titel *De kleutervriendelijke school*:

“De kleuterfase is een ontwikkelingsfase tussen peuter en schoolkind met een grote overgang van een veelal impliciete en onbewuste manier van in de wereld staan, naar een zelfbewustere en expliciete manier. De competenties die in de kleuterperiode worden ontwikkeld hangen samen met de breinontwikkeling: ze vertonen parallellen met de ontwikkeling van de cortex, de cognitieve functies”.

Er stonden twee onderwerpen op het programma namelijk de pabodifferentiatie en de kleutertoetsen.

1. Pabodifferentiatie

Minister van Engelshoven heeft zes pabo's verzocht een proef op te zetten inzake differentiatie Jong kind- Ouder kind. Ze mogen daar op eigen wijze invulling aan geven en volgend jaar worden hun bevindingen geëvalueerd.

De WSK zou graag verzekerd zien dat deze pabo's werken vanuit het standpunt dat kinderen zich ontwikkelen volgens de lijn 'oudere peuter → kleuter → jong schoolkind', zoals in het regeerakkoord is afgesproken. Dus niet vanuit de aanname van de afgelopen tientallen jaren dat die ontwikkeling er niet zou zijn maar dat het jonge kind een soort miniversie van het oudere kind zou zijn.

We zullen worden betrokken bij de evaluatie.

Curriculumontwikkeling kleuteronderwijs

In een motie heeft de Tweede Kamer uitdrukkelijk gevraagd om bij de vervolgstappen met betrekking tot de curriculumontwikkeling die verband houden met kleuters, specifieke aandacht te geven aan hun ontwikkelingsfase, bijvoorbeeld door de Werk-/Steungroep Kleuteronderwijs (WSK) daarbij te betrekken.

We hebben de ambtenaren in onze begeleidende brief verzocht om het gesprek over het curriculum voor kleuters uitdrukkelijk met ons aan te gaan.

Dit is ons toegezegd.

2. Kleutertoetsen

Het regeerakkoord geeft aan dat gedurende de kleuterperiode geen toetsen binnen het leerlingvolgsysteem worden afgenomen en dat scholen niet verplicht zijn om toetsen, al dan niet genormeerd, in het leerlingvolgsysteem op te nemen.

Sinds 2014 is de Expertgroep PO door het ministerie verzocht om dit proces te sturen en heeft als taak gekregen leerlingvolgsystemen en observatie-instrumenten te beoordelen en goed te keuren. Deze Expertgroep kijkt vanuit de psychometrische hoek naar kinderen en naar het onderwijs en niet – zoals de wens van de WSK – vanuit de ontwikkelingspsychologische hoek.

In amendement 35 102¹ staat: *'Het regeerakkoord geeft aan dat gedurende de kleuterperiode geen toetsen binnen het leerlingvolgsysteem worden afgenomen. De Expert-commissie zal daarom niet meer oordelen over deze toetsen'*.

Op dit moment staat er foutieve informatie op de site van de Expertgroep. Enerzijds krijgen leerkrachten en scholen de ruimte en verantwoordelijkheid om het volgen van de leerlingen zélf vorm te geven, mits controleerbaar door de Inspectie, anderzijds heeft de Expertgroep PO een grote rol bij het beoordelen van observatie-instrumenten gekregen.

OCW geeft in het gesprek aan bezig te zijn scholen duidelijkheid te verschaffen over hoe er gehandeld moet worden vanaf augustus 2022 als er niet meer getoetst mag worden bij kleuters. Toch is de Expertgroep nu al observatie-instrumenten aan het beoordelen, dit terwijl het beoordelingskader nog niet duidelijk is en het amendement nog niet is goedgekeurd.

Wij hebben de ambtenaren gevraagd hoe het kan dat er via een overheidsinstelling foutieve informatie wordt verstrekt en hoe het kan dat ondanks het feit dat het niet meer hoeft of mag, de Expertgroep PO toch oordeelt over de manier waarop de ontwikkeling van kleuters wordt vastgelegd.

We hebben uitgesproken dat we ons zorgen maken, omdat het er nu naar uitziet dat de niet passende vorm van toetsen/testen bij jonge kinderen tóch blijft bestaan. Uit de stukken van de Expertgroep PO blijkt dat op dit moment door hen Cito Taal voor kleuters en Cito Motoriek voor kleuters als enige zijn goedgekeurd als observatiesysteem.

Wij zetten hier ernstig onze vraagtekens bij, omdat wij weten dat deze observatie-instrumenten nog altijd psychometrisch zijn en niet ontwikkelingspsychologisch van aard zijn en daarom nog altijd de eigenheid van de kleuter tekortdoen.

We vragen ons af hoe het mogelijk is dat iets wat feitelijk verboden is, toch wordt goedgekeurd.

Twee kerngroepleden zijn een onderzoek gestart onder uitgevers van observatiesystemen. Zij komen tot op zijn minst opmerkelijke uitkomsten. Zij werken op dit moment het onderzoek uit en daarna zullen we de resultaten met jullie delen.

Over alle punten zijn vervolgspraken gemaakt, we zullen geïnformeerd en/of geraadpleegd worden. Ons is in ieder geval toegezegd dat we in mei 2021 weer een bijeenkomst hebben.

We houden jullie op de hoogte!

Met vriendelijke groeten,

de kerngroep van de WSK

¹ <https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/kst-35102-20.html>, toelichting, punt 1.